



# Η ΔΟΥΛΩΜΕΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟ ΣΧΕΔΙΟ

Άρθρον του Μακ. Αρχιεπισκόπου  
πρωην Ἀθηνῶν κ. ΙΕΡΩΝΙΜΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΙ τα σχετικά με την πίστι μας γεγονότα, που υκολυνθησαν μετα την απελευθέρωσι της πατρίδος μας απ την τριμυριασχρονη δουλεία στην οθωμανική Αυτοκρατορία, ειπαμε, ότι προκαίται για μια ξενοφερτή καταίγισα. Ιερωνύμαμε όμως στο τέλος, ότι τα ανατριχιαστικά εκείνα γεγονότα της ειρήνης μετα την απελευθέρωσι της πατρίδος μας, όταν τα συνδυήσῃ κανείς με τα οσα υκολυνθησαν, καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι κι εκείνα και όλα τ άλλα ανήκουν σ ένα σατανικό σχέδιο, που οα το εξετάσουμε σήμερα.

Ο στόχος αυτος είχε και έχει έναν σκοπο: την εξουλείφι της πίστεως υπ τις ψυχες των ανθρωπων. Είναι ένας στόχος, που οεν περιορίζεται μόνο στην πατρίδα μας, αλλά είναι γενικωτερος. Ενώ όμως ενδιαφερομαστε να ισομε τη μεσοο που εφαρμωσθηκε στην Ελλάδα.

Η υφημη για να ξεκινήση το γενικώτερο κινήγητο της πίστεως υσθηκε με τις καταχρήσεις της δυτικής Εκκλησίας, με τις οποίες η Ορθοοξη Ανατολική Εκκλησία οεν έχει καμία σχέση. Η δυτική Εκκλησία, όπως είναι γνωστό, θέλησε, χρησιμοποιώντας την χριστιανική πίστι των λαων, να υποτάξη τα πάντα, παίρνοντας και την κρατική εξουσία στα χερια της. Απο αντίρρασι σ αυτή την προσπάθεια της δυτικής Εκκλησίας σχηματίσθηκε μια άλλη εντελώς αντίσθη προσπάθεια: Να καταρτίξη η Πολιτεία τα πάντα, ακόμα και σε ο,τι αναφέρεται στην ψυχή του ανθρώπου. Η προσπάθεια αυτη στην αρχή εκδηλώθηκε με την τάσι να υποταγή η Εκκλησία στο Κρατος. Στα τελευταία όμως χρόνια τα ολοκληρωτικά Κρατη, οηλαση ο Φασισμος, ο Ναζισμος και ο Κομμουνισμος, βλέποντας ότι παρα τα λάθη της οεν ήταν υκολο να υποταγή η Εκκλησία, αλλασαν στρατηγική και αποφασισαν να εξαλείψουν εντελώς και την Εκκλησία, και γενικώς τη θρησκεία και την πίστι στο Θεο και έτσι φθάσαμε στην οεία.

Στην Ελλάδα, άμέσως μετά την απελευθέρωσι του 1821, ξεχνώντας τι χρωστούσε το Έθνος στη θρησκεία μας, οστου Χριστου την πίστι την Άγία και πιο συγκεκριμενα στην Ορθοοξη Εκκλησία, θέλησαμε να αντιγραφουμε ωρισμενα καλουπια, που είχαν ξεκινήσει απ τις Λωρες της Δυσείας, δηλαση να υποτάξουμε την Εκκλησία στην Πολιτεία. Σ αυτή την άποφασι πρέπει ασφαλώς να μας επηρεασαν αυτά που πριν απ το 1800 είχαν συμβή στην Ορθοοξη Ρωσία.

Στη Ρωσία ο Μ. Πατρις που είχε θωρακισθί απ τον απολιτισμο, που είχε δη να επικρατή στα δυτικά Κράτη επηρεάσθηκε απο την εχθροτητα, που αυτά είχαν άπέναντι στη Δυτική Εκκλησία. Απο φοβο λοιπον μήπως και η Ρωσική Εκκλησία αντιρρασει στον έκσυγχρονισμο που ήθελε να έπιβάλλη στην Αυτοκρατορία του, για να εξασθενήση την έπιρροή της Εκκλησίας στο Λαό, καταργησε τη θεσι του «Πατριάρχου πασών των Ρωσσιών», αντικαθιστώντας τον με μία όλιγομελή Σύνοδο, που καταρθωνε να είναι όργανό του.

Έτσι και σέ μάς το Κράτος, παίρνοντας για υπόδειγμα την ομόδοξη Ρωσία, θελήσε νά υποτάξη τήν Ἐκκλησία μας στήν Πολιτεία. Σ' αὐτό τὸ σχέδιο ἀντιτάχθηκαν σπουδαίες ἐκκλησιαστικές προσωπικότητες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως π.χ. ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Παρά τὴν ἀντίδρασι ὅμως αὐτὴ στὸ τέλος ἐπιβλήθηκαν οἱ «προοδευτικοί» μὲ ἀρχηγὸ τὸν ἀρχιμανδρίτη Θεόκλητο Φαρμακίδη καὶ ἐφόρμισαν ὅ,τι γινόταν καὶ στὴ Ρωσία. Αὐτοί, οἱ «προοδευτικοί», βλέποντας τὶς πληγές, ποὺ εἶχε ὁ κλῆρος μας ἀπ' τὴν τετρακοσιόχρονη ὀθωμανικὴ κυριαρχία, ἀντὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ ἄλλων σπουδαίων διαφωτιστῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, νόμισαν ὅτι ἡ Ἐκκλησία θὰ προοδεύσῃ γρηγορώτερα κάτω ἀπ' τὴν κηδεμονία τοῦ Κράτους.

Ἔτσι ἡ πρόσφατα ἐλευθερωμένη Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἔβαλε τὸ πόδι τῆς καὶ στὴ διοίκησι τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος ἀποφάσισε νὰ υποδουλώσῃ τὴ μάνα τοῦ Λαοῦ, ποὺ ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς κυριώτερους παράγοντες, ποὺ ἐργάσθηκαν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του. Ἐγκαταστάθηκε λοιπὸν στὴν Ἐκκλησία μας ἕνα καθεστῶς, ποὺ ἐξωτερικῶς ἔχει κάποια ὁμοιότητα μὲ ὅ,τι γινόταν στὸ Βυζάντιο, ἀλλὰ στὴν οὐσία δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸ Βυζάντιο καὶ πολὺ λιγώτερο μὲ τὸ καθεστῶς, ποὺ θέλει ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰ Πατέρας Τῆς Θέλου νὰ ἐπιγραφῆ σ' Αὐτήν.

Ἔτσι, ἕνας Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων, ποὺ μπορούσε ὄχι μόνον νὰ μὴ ἦταν εὐσεβὴς καὶ ἀφωσιωμένος στὴν Ἐκκλησία Χριστιανός, ἀλλὰ νὰ ἦταν ἴσως ἕνας μωσαῖος ἢ ἀκόμα καὶ ἕνας ὄθεος καὶ ἀπιστος καὶ δηλωμένος ἀντίχριστος, μπορούσε νὰ ἔχη τὴν τελευταία λέξι σὲ ὅ,τι ἀναφερόταν στὴν Ἐκκλησία. Δηλαδή, ἀποφάσιζε τί θὰ γίνῃ στὴν ἱερὴ Κιβωτό, ποὺ ἀποκλειστικὸ προορισμὸ ἔχει νὰ διατηρῆ ἀμόλυπτη ἐτοῦ Χριστοῦ τὴν πίστι τὴν Ἁγίαν καὶ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ τὴν αἰώνια ζωὴ μας. Καὶ μ' αὐτὸ τὸ καθεστῶς ἐπὶ ἑκατὸν πενήντα σχεδὸν χρόνια οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ μεμονωμένως καὶ ὁμοδικῶς ὡς Σύνοδοι, ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ ζητοῦν τὴν ἔγκρισι τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων γιὰ νὰ διορίζουν καὶ ἕνα ἀκόμα ἀπλὸν κλητῆρα.

Φυσικά, ἀφοῦ ἦταν ἀπαραίτητη ἡ ἔγκρισις τῆς Πολιτείας γιὰ νὰ διορίσῃ ἀκόμα καὶ ἕνα κλητῆρα τῆς, ἦταν ἀκόμα πιὸ ἀπαραίτητη γιὰ ἄλλα πολὺ σπουδαιότερα ζητήματα.

\*\*\*

ΕΠΕΙΔΗ ΟΜΩΣ αὐτὴ ἡ κατάστασις ἔχει κάπως λησμο-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ῃ ΣΕΛ.

# Η ΔΟΥΛΩΜΕΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛ.

νηθή μετά την ψήφισι ιδίως του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας του 1909, θα πρέπει να αναφέρουμε λίγα από τα δεσμά, με τα οποία το Έλληνικό Κράτος είχε από πολύ ένω- ρις δεσει τα χέρια της Εκκλησίας.

Πρώτον, ηδη απ' το 1833 ο Καταστατικός Νόμος για την «άνεξαρτησία» (;) της Εκκλησίας ώριζε (άρθρον 9), ότι καμ- μιά απόφασις της Ιεράς Συνόδου δεν μπορούσε ούτε ενά κοι- νοποιηθῆ, ούτε να εκτελεσθῆ χωρίς την έγκρισιν της Κυβερνή- σεως. Και μάλιστα ο Νόμος απαιτούσε, όπως κεις τό προϊί- μιον τῆς εκούσεως τῆς τοιαύτης αποφάσεως... αναφέρεται ἡ ζητηθεῖσα και ληφθεῖσα έγκρισίς. Τῆ διαταξί αὐτή για τὴν ἀπαραίτητη πολιτικακή έγκρισιν τὴν ἐπαναλαμβάνουν πολλά άρθρα (13, 15, 17, 19) αὐτοῦ τοῦ Νόμου.

Δεύτερον, στις Συνεδριάσεις της Ιεράς Συνόδου λάβαινε μέρος και ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Βασιλέως. Ἡ συνεδρίασις τῆς Συνόδου, χωρίς τὴν παρουσία του και χωρίς τὴν ὑπαγραφή του στα Πρακτικά ἦταν άκυρη!

Ἐταν τὸ Ὑπουργεῖο ἢ ὁ Ἐπίτροπος δεν ἔδιναν τὴν έγκρισί τους για κάποια απόφασι τῆς Συνόδου ἔπρεπε να ζη- τηθῆ εἰ συγκατάθεσις τοῦ Βασιλέως» (άρθρον 4 τοῦ Νόμου 15.8.1833)!

Θά μπορούσε κανείς να δώση ἕναν πολὺ μακρὺ κατάλο- γο, ἀπαριθμώντας τὰ δεσμά (και πολλές φορές τοὺς ἐξευτε- λισμούς) πού εἶχε ἐπιβάλει τὸ Κράτος στην Ἐκκλησία, ἀλλ' αὐτὸ θά χρειαζόταν να ἀναπτυχθῆ σε εἰδική μελέτη, πού θά ἄξιζε τὸν κόπο να τὴν ἀναλάβῃ κάποιος ἐκ τῶν νεωτέρων θεολόγων.

Θά προσθέσουμε ἀκόμη δυὸ λόγια: Τὸ Κράτος για να ἔχη δεμένη τὴν Ἐκκλησία εἶχε ἔτσι καθορίσει τοὺς Νόμους, ὡστε κάθε φορά να μπορῆ να καθορίζῃ ὡς μέλη τῆς Ιεράς Συν- ὁδου τοὺς Ἀρχιερεῖς, πού ἦταν φιλικὰ διατεθειμένοι πρὸς τὴν Κυβέρνησι, δηλαδῆ πρὸς τὸ κόμμα πού τύχαινε να ἔχη τὴν ἐ- ξουσία στα χέρια του και ἔτσι να ἐπηρεάζῃ τὴν ἐκλογὴ τῶν Ἀρχιερέων και τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου, να ἐπεμβαῖνι ἀκόμα και στην ἀπονομή τῆς ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, στη Διαχείρισιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας, στην Ἐκ- κλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν, στοὺς διορισμούς τῶν Ἱεροκλήρων, στο ποιοὶ και πόσοι θά ἀποτελοῦν τὸ προσωπικὸ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων κλπ. κλπ.

Και ὅλ' αὐτὰ γιατί; Για να μῆ ξυπνήσῃ ὁ Λαὸς και δῆ ἐλεύθερη τὴν Ἐκκλησία του. Τὸ Κράτος ἤθελε ὅλοι (;) να εἶ- ναι ἐλεύθεροι, ἐκτὸς ἀπ' τὴν Ἐκκλησία. Τὴν Ἐκκλησία πού ἐπὶ 400 χρόνια, μέσα στη παγωνιά τῆς σκλαβιάς, τὸν εἶχε ζεστάνει στην ἀγκαλιά της, τὴν Ἐκκλησία πού εἶχε προστα- τεύσει τὸ Λαὸ ἀπ' τὸν ἐξισλαμισμό, και γενικὰ ἀπ' τὸν Κα- τακτητὴ και ἀπ' ὅλους, ὅσοι μαζί μ' αὐτὸν τὸν ἐπιβουλεύον- ταν για να τὸν καταπιῶν. Τὴν Ἐκκλησία πού εἶχε θρέψει πνευματικὰ τὸ λαὸ και τοῦ εἶχε σώσει και κρατήσῃ τὸν ἐθνι- σμό του. Τὴν Ἐκκλησία, πού τὸν βοήθησε τέλος να ξεσηκω- θῆ και ν' ἀποτινάξῃ ἀπὸ πάνω του τὴς ἀλυσίδες, πού τὸν εἶ- χαν σκλαβωμένον ἐπὶ 400 ὀλόκληρα χρόνια.

Ἐπὶ τέλους, ὁ Λαὸς πρέπει να ξυπνήσῃ. Οἱ ραγιαδες πρέπει να ξεσηκωθοῦν. Ὁ Λαὸς ξέρει καλύτερα ἀπ' τοὺς ἄ- θρησκους πολιτικούς, ὅτι ἡ πίστις του εἶναι ἡ ζωὴ του. Νοιώ- θει βαθειά, ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ εἶχε δώσει ὅ,τι καλύτερο και ἀνώτερο ἔχει σήμερα στη ζωὴ του και ὅ,τι εὐγενέστερο μπο- ρει να ποθήσῃ για τὸ μέλλον του. Ἀπὸ τῆ δισχιλιόχρονη πεί- ρα του ὁ λαὸς γνωρίζει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ εἶχει φυλάξει ὅ,τι αἰώνιο τοῦ εἶχει κληροδοτήσῃ ἢ τρισχιλιετῆς ἱστορία του.

Γι' αὐτὸ ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὸς Λαὸς πρέπει να ἰδῆ τὴν Ἐκκλησία του ἐλεύθερη και ἀφωσιωμένη στο ἔργο της, χωρίς δεμένα τὰ χέρια της, «μῆ ἔχουσιν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφ. ε', 27), ἰφρωτισμένην ἀπ' τὸ Ἅγιο Πνεῦμα και ὀδηγούμενη μόνο ἀπ' τὸν Ἱδρυτὴ Της και τὴν ἱερὴ Της Πα- ράδοσι.